

KECSKEMÉTI LAPOK.

VEGYESTARTALMÚ HETILAP.

<p>Előfizetési díj: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt. 50 kr.</p> <p>Az előfizetés az év folytán minden hónapban megkezdhető.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, VASÁRNAP.</p> <p>Az előfizetési pénzek, úgy a hirdetések is „Tóth László könyvnyomdájának” czimzandók.</p>	<p>Szerkesztő- és kiadó-hivatal: BUDAI-NAGY-ÚTCA 184. SZÁM.</p> <p>E lap úgy szellemi, mint anyagi részét illető minden küldemény a szerkesztő- és kiadó-hivatalhoz intézendő.</p>	<p>Hirdetési díj: 5 hasábos petit sor egyszeri hirdetésnél 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetéseknel ár-leengedés adatik.</p> <p>Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.</p>
---	---	--	--

Borászati előadás a műkertben.

Megkerestetvén a „Kecskemét-vidéki gazdasági egyesület” által a magyar királyi nagyméltóságú miniszterium, hogy engedné meg a szőlőművelés és borászat terén kitűnő jártassággal és tapasztalattal bíró állami szaktanároknak, hogy azok szünidő alatt a nagyobb mennyiségű bort és gyümölcsöt termelő községek kormány költségén meglátogathassák, a helyszínén szemlét tartassanak és a tapasztaltak után a helyi viszonyokhoz alkalmazott felvilágosító, tanulmányos előadásokat tarthassanak s a szőlő és bor észszerű kezelésére helyes tanácsot adhassanak.

Ezen megkeresés következtében volt szerencsénk legközelebb a jeles képzettségű és tapasztalatokban gazdag tekintetes Gábor József érdecszegi állami vinzellér-iskolai igazgató úrhoz, a ki három napig vizsgálta a helybeli gazdasági egyesület által kiküldött bizottsági tagok kíséretében szőlőkerteinket, feljegyezvén magának mind azon viszonyokat, melyek helyi bortermelésünkre káros vagy jótékony befolyással bírnak. Minthogy azonban sokkal hamarabb volt kénytelen tőlünk távozni, mintsem az ily roppant területen szerzett tapasztalatait a szükséges felvilágosításokkal és utasításokkal ellátva, nyilvános előadásra rendezhette volna, megígérte, hogy a tapasztaltakat hon kidolgozza, a kebelbeli gazdasági egyesületnek írásban megküldi, ez pedig azt hírlap útján és nyomtatványokban közlendő gazdaközönségünkkel, hogy azt mindenki tanulmányozhassa és irányadóul használhassa.

Azonban az idő rövidege dacára sem

távozott el tőlünk kedves vendégünk, mielőtt az észszerű borkezelésről egy majd két óráig tartó jeles és a tárgyat kimerítő élvezetes előadással meg nem örvendeztetett bennünket.

Az előadás, mint lapunk mult számában jelezve volt, f. hó 12-én délután 4 órakor tartatott meg a műkert nagy termében, mintegy száz hallgató előtt, kik között képviselve volt a városi közönségnek minden osztálya a főispántól kezdve az egyszerű szőlőművesig s kik mind annyian örömmel fognak megemlékezni még évek múlva is e tanulságos és élvezetes előadásra, melynek végén harsány éljenzéssel adta jelét a hallgatóság tetszésének és az előadó iránti tiszteletének.

Az előadás tárgyát a borkezelés képezte, kimerítvén a szükséges eljárások sorozatát, a szüret idejének meghatározásától azon időpontig, midőn a bort szállítás végett üvegekre lehet szedni.

A borászatot előadó négy részre osztja u. i.: szüretelési, erjesztési, ászokolási és gyógyítási eljárásra.

Szerinte helytelen eljárás az, ha a szüret idejét 2—3 héttel előbb megállapítják hatóságilag, mert a szüretelés idejét a szőlőbogyó érettsége határozza meg, s azt, hogy a szőlő érett-e? legfeljebb egy héttel előbb lehet csak határozottan megmondani.

A szőlő érett akkor, ha a bogyók világos átlátszók, édesek és töpödni kezdenek, csomájuk pedig fonnyadt. Ha mindezeket a jeleket tapasztaljuk, akkor igenis meghatározhatjuk a szüret napját és megkezdhetjük a szükséges edények gondos előkészítését és kitisztítását, mert a boros edények ha üresen állnak, bármily jó

helyen tartatnak is, kapnak némi tisztálanságot vagy hibát, melytől a szüretelés előtt mulhatatlanul megtisztítandók.

A tisztálanságon kívül előfordul az üresen tartott edényeknél: az eczetesség, szürke penész, sárga penész és dohosság.

Hogy penészes-e a hordó benseje? azt arról meg nem tudhatjuk, hogy a kén benne elég vagy nem ég, mert ha a hordóban elég körlég vagy éleny van, a kén akkor is elég, ha a hordó penészes, a penészt a hordóban csak úgy fedezhetjük fel, ha ajtaján vagy csaplukán égő gyertyát tartunk bele, a száján pedig benézünk.

A szürke penésztől a hordót megtisztíthatjuk, ha azt felbontjuk, megvakarjuk és forró vízzel ismételtén kimossuk. A szürkénél veszedelmesebb a vénebb sárga penész, melynek a helyén, ha levakarjuk, fekete foltok maradnak a donga belső felületén, ettől csak úgy szabadíthatjuk meg tökéletesen hordóinkat, ha felbontjuk, a sárga penészt késsel vagy görbe kétkézvonóval lekaparjuk és azután 10 rész víz és 1 rész angolkénsav keverékkel kiáztatjuk és jól kimossuk.

Az eczettől, mely majdnem veszedelmesebb a penésznél, úgy tisztíthatjuk meg hordóinkat, ha abba mézstejet azaz vízzel föleresztett oltott meszet teszünk, vagy pedig egy pár font meszet benne megoltunk és ezzel a friss mézstejjel áztatjuk a hordót 4—5 napig, azután addig mossuk forró vízzel, míg a hordódongán maradt nedvesség a kék lakmusz papir*) színét többé vörösre nem változtatja, mert a kék lakmusz papir

*) Kapható minden gyógyszerárban egypár krajczárért.

TÁRCZA.

Visszapillantás.

Ha lelkeim örömteli multba merül,
Rám a jelen éje korányra derül.

Virult nekem is egy örömteli lét,
Míg játszva öleltem anyám kebelét,
Alomba anyám keze ringata el
S gondos szeme csügge az ébredésön;
Míg tarka lepéket üzék a mezőn
S bütől szabadon vala még e kebel.

Átlépve a kéjteli gyermeki kort,
Lángzó kebelemben a vágy heve forrt;
Ábrándteli szívem az érzelm ár
Örvénybe sodorta be volna talán,
Ha menteni nem jön egy angyali lány
S megmentve szeliden a keblire zár.

Hajnal bitorából a nap ha kimén,
Úgy tünt fel egy érzelm étem egén,
Mely lánggra gyúlasztja hevült kebelem
S elringat a kéjbe' miként a lebel
Midőn a virág kehelyére lehell....
Oh az te valál, te dícső szerelem.

Keblemben a reg se derülte ki még,
Érzelmim egén a nap alkonyodék:
Kit szívből imádtam az angyali lány
Angyalnak az égbe repült vala fel
Es véle reményem is eltűne, el,
Miként a sugár piros alkony után....

Hevessy József.

Műkedvelősködünk.

A kik még soha sem vettek részt műkedvelői előadásban, azok nem is képzelhetik, mennyi élvezet van azzal kapcsolatban. — Nem hiszem, hogy élethűn vissza tudnám adni annak menetét s azon sok érdekes apró dolgokat, a melyek olyan mulatságossá teszik, de legalább halvány árnyékát lássák, kik oly nagyon félnek abban részt venni.

Engedjék meg, hogy először is bemutassam azon kis társaságot, mely a kicsinyeskedések és illetéktelen bírálatok nyilainak kitéve magát, buzgón fáradozik a kör szép czéljának eléréseért. — Sajnos, hogy még most kicsiny e kör, de ha tudnák a távolmaradók, hogy mily mulatságos és kellemes az előkészület egy műkedvelő előadásra, nem fosztanák meg magukat amaz édes szórakozástól, a mit a műkedvelősködés nyújt — s bizony megszapornának a lelkes színpártolók sora.

Alig várom azon órát a melyre a próba ki van tűzve, a mi abból is kitűnik, hogy többnyire én vagyok az első a színházban, nem kell azonban sokáig várnom, mert mindenki siet a meghatározott órára ott lenni, nehogy csak pár perczet is elveszítsen azon néhány órából, a mire még évek folytán is kellemesen emlékszik vissza; — én vagyok itt elsőnek, s nem fognak szerénytelennek nevezni, ha először magam mutatom be:

Én kérem, én minden vagyok, mégis semmi,
mert játszom azt amit adnak, nem vittem ugyan eddig sokra, de talán még kinőhetem magam

Vidám csevegés között megérkeznek hölgyeink

is a mamák és a rendezők kíséretében; — azért, hogy ily kevesen vagyunk, kitelik mi belőlünk minden, van nekünk több rendbeli primadonnánk, kis szendők, szerelmes nők, comicus közép, házsártos vén szereplők s az életben nem található kedélyes szobaciczusunk; — a férfiak között, jellem, finom s drasztic comicus, tacsó szerelmes, apa s féltékeny férjtől le egészen a komornyikig; és a mint közönségünknek is többször volt alkalma róla meggyőződnie, mindnyájan kellően betöltik szerepkeireiket.

Azt hiszik, hogy a mint megérkeznek, mindjárt a próbához kezdenek, oh akkor igen csalódnak, most kezdődik az igazi multság; a többszöri együttlét természetesen azt szüli, hogy sokkal fesztelenebbül érzik magukat, egymás irányában sokkal közlékenyebbek, s így sokkal könnyebben megy a társalgás; mindenki szinte beleképze magát szerepébe s az egész kis társaság olyan, mintha egy családot képezne, így például a komoly apa most is erkölcsi oktatást tart serdülő fiának, a féltékeny férj dühös pillantásokat vet ártatlan nejére, a kinek a szerelmes végtelenül csapja a court, a primadonnánk az igen természetesen a jellem-szereplővel van elfoglalva; ott a szende oly ártatlan pillantásokat vet leendő férjére, mintha annak csakugyan úgy kellene lenni, a vén kulcsárné legyezőjét rázza, azt hívén, hogy most is kulcsokkal van dolga, a tacsó mamája — (már t. i. a darabban) — elpirongatja fiaeskáját az udvarlástól, mire az szégyenkezve a háttérbe vonul, s szivszakadva nézi, hogy más foglalja el helyét; az inasok, azok most is gyümölcs s csukorral kedveskednek úrnőiknek, s szerencsésnek érezhetik

mindaddig megvörösödik, ha a nedves don-
gához értetjük, míg csak abban eczetsa-
vany van.

Minden hordó megdohosodik még akkor
is, ha benne a legjobb ó-bor volt, ha ki-
ürítés után tisztára nem mossuk, mert a
hozzá tapadt seprő, mely a szőlő-héjra
tapadt homokból, sárból csersavból, fehér-
nyéből (a tojás fehérével azonos anyagból)
és a rothadásra nagyon hajlandó, elhalt csir-
gombákból áll, 24 óra alatt már rothadásnak
indul, ha elég levegővel érintkezik és a
dongákat is rohadásnak indítván, a hordót
dohossá teszi, ez pedig megdohosítja a
beleöntött bort, a dohosodástól megóvhatjuk
a hordót, ha kiürítés után forró és hideg
vízzel azonnal tisztára kimossuk és megké-
nezzük, 10 akó hordóra elég fél rúd kén
(Einschag), a kisebbre ehhez aránylag ke-
vesebb, a nagyobbra több kell. Az üres
hordókat minden 3 vagy 4 hétben újra
kell kénezní, mert a kén elégetéséből szár-
mazott kénessav és kénsav megsemmisíti
ugyan a hordóban keletkező penész- és ro-
hadási gombákat, de hatása a fentemlített
idő tartamán túl nem terjed; azért kell
ismételni a kénezést, mely után a hordót
szájával lefelé fordítva, fődött száraz helyen
kell tartanunk. A dohos hordót megtisz-
títhatjuk, ha bensejét késsel levakarjuk
egész az egészséges, rohadástól ment részig
és jól kiforrázzuk.

Az új hordóknak is van kellemetlen
szaguk, mely a bornak ártalmára van, az
úgynevezett tölgyfaszag, a tölgyfában van
a csereny- és csersav, melyek a borti nem-
csak hogy el nem rontják, hanem annak
szükséges alkatrészét képezik, de van a
tölgyfában olyan illó vegyész is, melynek
szaga a borban igen kellemetlen, ettől úgy
szabadíthatjuk meg az új hordót, ha azt
előbb jól kiforrázzuk, azután 4—5 napig
hideg vízzel áztatjuk s ezen eljárást há-
romszor négyszer ismétljük; diófa, meg-
falevél vagy más eféle illatos anyagok al-
kalmazásától óvakodnunk kell, mert ezekkel
csak azt nyerjük, hogy a bornak egy idegen
szaggal többet adunk mint amennyit akar-
tunk elnyerni és értékét alább szállítjuk,
gyógyítását pedig megnehezítjük.

Ha azt akarjuk, hogy tiszta borunk
legyen, nem kell semmi idegen anyagok
alkalmazásához folyamodnunk, csak edé-
nyeinket kell a szőlőszedő vedertől kezdve
a bortartó hordóig, lelkiismeretesen meg-
tisztítanunk s a szőlőfaj és talaj minőségéhez
képest egészséges tiszta bort nyerünk.

magukat, ha azok egy kegyteljes pillantásra méltatják őket, de ők is felfogják helyzetüket s mód nélkül kurizálnak a szobaciczusnak; — lássák, ez csak a műkedvelők szabadsága, oly ártatlan szabadság, a mi kellemes szórakozást nyújt s ez onnan van, hogy maga a darab eszméje úgy eltölti őket, hogy másként nem is tudnának csoportosulni.

Kezdjük meg a próbát; — a rendező elnök úrnak bámulnunk kell türelmét s tapintatos gyengéd szigorúságát, hogy ezt a fegyelemhez nem szokott társaságot mint tudja rendhez szoktatni; — de nem megy ám az olyan könnyen, az inasokat, a kik a darabot kezdik, előbb elő kell keresni, mert azok még most is törnek magukat, hogy melyikük tudja magát jobban behízelegni úrnőjének kegyébe; végre nagy nehezen sikerül rendet csinálni; a szobaleány s komornyikok egész páthosszal adják jelenésüket; de a többinek kisebb gondja is nagyobb annál, hogy a darabra figyeljen, különféle mulatós kicsinységekkel bosszantják egymást.

Éppen a buksi szerelmes van célpontul kítűzve, szegény tatár, csupa jóakarát- s udvariasságból czukorral kínálhatja hölgyeinket; de ki tehet róla, ha nálunk nincs „Kugler“-czukor s csak egyszerű kecskeméti salon-czukorral kedveskedhetik, a minek csak az az egy nevetséges oldala van, hogy mindenféle ize van, kivéven azt az egyet, a minek kellene lenni; bezzeg van is érte mit hallgatnia: „bizonyosan azért kente be valamivel, hogy magának több jusson“, ilyen s több eféle kicsinységekkel bosszantják az úgy is szerelmében elke-

Ha edényeink rendben vannak, isten segedelmével megkezdhetjük a szüretelést; a szüretelést azonban csak a vendégeknek szabad ünnepélynek tartani és nem a gazdának, mert ez a gazdára nézve éppen oly fontos életkérdés, mint az aratás, vagy nyírás, azért a gazdának nem arról kell gondoskodni, hogy a vendégeket jól mulattassa, hanem arról, hogy szőlőjével jól bánjanak s ha a szőlő-fajok el vannak különítve, azokat külön szedjék és mindeniknek mustját külön szűrjék, mert ha két különben finom szőlőfajt helytelenül összevegyítenek, mind a kettő elveszti finom zamatját és lesz belőle közönséges parasztbort, melynek semmi borászati értéke nincs. Ha nemes bort akarunk termelni, a szőlő-fajokat már az ültetésnél el kell különítenünk, de ha esetleg a szőlő-fajokat el nem különítettük az ültetésnél, még akkor is készíthetünk fajbort, ha a különfajú fürtöket a szüretelés alkalmával külön választatjuk, és levét külön szűretjük, sőt egy ugyanazon faj szőlőből is készíthetünk finom, közepeszerű és csekélyebb értékű bort, ha külön választjuk az ép érett fürtöket a rohadt és éretlen fanyar fürtöktől, melyek, ha kisebb mennyiségben vannak is, közlik rosz tulajdonságaikat az egész terméssel és mind rosz borra változtatják, mert a rohadt fürt sok czukrot de kevés savat, az éretlen sok savat és majdnem semmi czukrot tartalmaz és mind a kettő rosz bort ad, mert csak az ép, érett fürtökben van meg a savanyúság és a czukor tartalom között a helyes arány, és csak ezek adhatnak nemes bort. Valamint arra is kell ügyelni, hogy a szedő ne harapdálja folyton a szőlőt, mert még egyrésztől undort gerjeszt, másrésztől kiharapdálván a szőlő legszebb és legérettebb bogyóit, a bor minőségének sokat árt.

A csöbörbe való lecsomiszolás sem helyes eljárás, mert a csomiszló-fával a bogyókat tökéletesen soha szét nem zúzza s az épen maradt bogyókból sem a gázoló, sem a sajtó a nedvet ki nem nyomja s így a törköben sok bor marad, a mi elvesz a tulajdonosra nézve. Legjobb a fürtöket puttonban vagy dézsában a szüretelő helyre hordani és itt összeörlni, mert a szőlőmalom, melyet ma már 18—20 vagy 30 forintért meg lehet szerezni, a bogyót mind szétfakasztja s így ennek nedvét tökéletesen ki lehet sajtolni. A megörölt szőlőt $\frac{3}{4}$ hüvelyknyi lukú czinezett vassodrony vagy fából készült rostán kell átrostálni, hogy a szőlőmag és héj a mustban maradjon, a

seredett szereplőt s mondják, ki ne mulatna az ilyesmin.

Egyszerre mintha valami nagy dolog történt volna, elhallgat az egész társaság: bizonyosan valaki elvétette jelenését, nem vigyázzván a végszóra, — mert a rendező nagyon haragszik — ez nem lehet más, mint a buksi; bizon ő az, mert a helyett, hogy figyelne, — a czukorral történt malheure-ét már elfeledvén — a mama tilalma dacára, már ismét kurizál; hogy ne haragudnék a rendező, mikor ő miatta ismételni kell a jelenést, még egy szerelmes pillantást vet a karton ruhára s most már szerelmeskedhet a színpadon.

A kik itt a próbákat végig hallgatják, különösen a mamák, szorongva néznek a kítűzött előadás napja elé, hiszen ha így haladnak, sosem lesz belőlük semmi; ma az egyik nem tudja szerepét, holnap a másik; s mégis milyen jól sikerülnek az előadások; az onnan van, ha számíthatunk 10 próbára, akkor nyolcezer bizonyosan mulatunk, s csak a két utolsó készül el mindenki, s ekkor bátran megnézheti bárki, hogy milyen rend van; most már nem bosszantják a czukros úrfi, a szobaciczus nem fogadja el az udvarlást, hanem a darab menetére figyel mindenki és mulatozva a darabban legszebben elkészülünk.

Fölviradt az előadás nagy napja, ünnepnap a műkedvelőkre, mindnyájan az aratandó babérra gondolnak, előre számítják a koszorúk s virágcsokrok számát, a mivel a halás publikum elismerése jeléül adózni fog; s mily édes azon tudat, hogy ma ők a nap hősnői.

csuma pedig, mely ha száraz, nagyon sok nedvet magába szí, melyet belőle tökéletesen kisajtolni soha sem lehet, ha pedig zöld, a mustnak igen kellemetlen fanyar izt kölcsönöz s az egész bort megrongálja — eltávolíttassék.

Az így nyert szőlőlevet vagy mustot a szőlőmaggal és hajjal együtt kell hagyni a kádiban mindaddig, míg a törkölt föl nem veti s csak azután kell leszűrni és hordóba tölteni.

A héjjon és magon erjesztett bor erjedés közben csersavat kap, mely a fehérnyével egyesülvén, összefüggő bőranyagot képez a mustban és minden nyálkás részt magával visz az edény fenekére; ha a fehérnye a mustban a csersav által meg nem köttetik, ez a borban könnyen penész-, borvirág-, eczet- vagy más eféle veszedelmes gombát szül, mely a bort tönkre teszi; szükséges még az ilyen törkőn hagyni a mustot azért is, mert az illó-olajak, melyek a bornak kellemes illatot kölcsönöznek, csak erjedés közben oldatnak fel a héjból és magból; ily módon azonban csak tiszta fehér szőlőből lehet kellemes ízű bort készíteni, melynek szesze, saványa és zamatja is van; mert ha kadarkából vagy más fekete szőlőből akarunk fehér bort nyerni, akkor a megörölt szőlő levét azonnal el kell választani saját héjától és csumájától, különben vörhenyes azaz siller színt nyer, a leszűrt mustot fehér szőlő héjjon és magon kell erjeszteni, éppen úgy, mint fentebb említettük a fehér szőlő levénél.

A vörös bor készítésénél is elkülönítendő az ép, érett fürtök az éretlen vagy hibás fürtöktől, ha jó vörös bort akarunk termelni.

Fanyar vörös bort, milyen a szekszárdi, budai vagy egri, úgy készíthetünk, ha a mustot az egész erjedés tartama alatt együtt hagyjuk a csumából, héjból és magból álló törkövel, s csak azután szűrjük le, ez azonban nem helyes eljárás és ennél kedvesebb a bordói vagy malagaborhoz hasonlító sötét vörös bort nyerhetünk akkor, ha az ép, érett fekete szőlőfürtöket külön választjuk, megöröljük, csumáit eltávolítjuk és a mustot csak a héjból és magból keletkezett törkőn hagyjuk erjedni. Hogy a vörös bor vagy annak törkölye erjedés közben meg ne eczetedjék, legjobb olyan erjesztő kádat vagy hordót készíttetni, mely mindenütt egyenlő tág és melynek két rendes és egy számtalanszor átfürt s eltávolítható fenéke van.

Erjesztés előtt kivesszük a hordó csapos fenekét, megrakjuk félig friss, héjból és

Folytatás a mellékleten.

Nézzenek be csak a cullisszák mögé, előadás közben ott is érdekes dolgok folynak; a mamák mint buzdítják lánykájukat, ők sokkal jobban félnek, mint azok; — hát mitől is félnének, mikor bizonyos a siker, hisz ha netán eltévesztené is valaki szerepe fonalát, ott van a páratlan jó sűgőnk, kisegíti az a zavarból; — a rendező azt sem tudja merre szaladjon, kire hallgasson, most ő neki van a legnehezebb szerepe; mi a végszavam? mikor megyek be? hol jövök ki? alig győz a sok kérdésre felelni, s a darab mégis pompásan sikerült; — legördülnek a függönyök, csak a közönség tapsvihara s zajos tetszésnyilatkozata jut még el hozzánk a távolból, s milyen jól esik arra gondolni, hogy abból a sokból mindnyájunknak jut valami.

Mi az oka, hogy szól a zene s még sem perdül táncra a fiatalság; még nem lehet; — mert a műkedvelők nem öltöztek át; — mindenki siet az ajtó felé, a zene vidámabban szól, mert megérkeztek a műkedvelő nők, arczukon a meglepődöttség s az öröm kinyomata van; ők mulatnak legjobban, mert övék a dícsőség, őket illeti meg ez estén a babér.

Fáradtan a tánczról, de az örömtől pirosló arczczal távoznak haza éjfél után, hogy megpihenjenek kivívott dícsőségükön; szebbek az álmaik, mint másoknak, édesebb nekik a pihenés, mert ők a mai nap után méltán megérdemlik azt.

Mályva.

szerep, de végtelen sok boldogságot nyújtó család körrel, a tudományoknak nemesak szellemi élvezetet adó részét sajátítják el, hanem azokat is, melyek önálló életpályára, milyen az orvosi, mérnöki, ügyvédi, képesítettek. E nők a nőemancipáció apostolai, melynek célja a nőket is minden állásra képesíteni; s valóban dicsérendő buzgalommal igyekeznek bebizonyítani, hogy a női tehetségek egyenlők, sőt sokszor jelesebbek a férfiakénál.

Nem említve azt, hogy a természet nem türi törvényeinek megváltoztatását s az ellenszegülők meg szokta büntetni, csak azt hozom föl, mit b. Eötvös mond a „Nővérek“ című regényében: „Hisz nem a rohanó vizesés, s nem a messze terjedő láp, mely veszteg áll, hanem a patak, mely keskeny partok között csendesen tovább foly, a legtisztább; s így van ez életünkkel is.“ És én hozzá tehetem, hogy így van ez a nők életével is. Csak ha kilépnek a családi, a házi körből s részt vesznek az életnek, hogy úgy mondjam, létérti harcában, s a különféle érdekeknek sokszor szennyes küzdelmében: akkor látják be, hogy nem irigyelendő a férfiak emancipált állapota; s akkor visszakivánczolnak azon körbe, mely talán egyes elégedetlen szellemek előtt kicsinyesnek tűnhetik fel, de hol az igazi örömeik egyedül találhatók.

Vajjon nem hangzanak-e e szavak különösen én tölem, ki azért vagyok e helyen, hogy a kimeríthetetlen természet köréből némi ismereteket közöljek kegyetekkel? Nem azt mondtam-e a főbebiekben, hogy a nők elégedjenek meg a családi körrel s ne foglalkozzanak a tudományokkal? Éppen nem! Ne törekedjenek a nők a tudomány által mintegy a természet folyását megváltoztatni azon kört, melybe a természet helyezte őket, kicsinyelve elhagyni: de igen is szerezzenek ismereteket, mert ezek a lelket és szívet nemesítik; mert csak így biztosíthatják magoknak állandóan ama fölényt, melyet eddig oly varázsszerűen gyakoroltak a férfiak fölött; mert minél több élvezetet keresnek és találnak a pozitív ismeretekben, annál kevesebbet áldoznak az anyagi jólétet és társadalmi életet már-már tönkre tevő túlságos fényűzésnek! Ha az én szerény felolvasásaimnak sikerülne a természet ismerete, mint valóban nemes lelki élvezet utáni vágyat csak egy porányit is fölébreszteni: akkor valóban szerencsésnek mondanám magamat.

Jelen felolvasásomnak tárgyát a természet azon részéből vettem, melynek hangtan a neve. A helyett azonban, hogy a sajtóságos tüneménynek, melyet hangnak nevezünk, keletkezését, okát most egyelőre firkésznők, vizsgáljuk inkább a hangnak, midőn már zenévé válik, hatását; s ha ama titokszerű hatalom, melylyel a zene birni látszik, fölkelte érdekfűzésünket, talán könnyebben jutunk el e tüneménynek alap-okáig s talán némi megfejtését is adhatjuk a zene hatásának is.

Képzelmek magokat, tisztelt hallgatóim, egy elhagyott pusztára, hol emberi hang nem hallható, hol a fülemile és pacsirta nem dalol, hol a fák levelei nem susognak, hol a patak vizének halk locsogása nem táplálja az ábrándozást, egy szóval, hol teljes csend van. Nem megdöbbentő-e a gondolat, hogy a természet elnémult, hogy többé soha semmit nem fogunk hallani?! De ne időzzünk a természet e kihalt állapotánál, mely akaratlanul is a halált juttatja eszünkbe, s melyet csak azért emlittem föl, hogy rámutassak, miszerint a természetnek azon élő színezetet, melylyel bír, a benne előforduló örökös zibongás, a hangok tarka egyvelege adja.

Képzelmek inkább, hogy valami bűvös szellem egy nagyszerű operaházba várásolt bennünket. A színpadon két alak van; arcuk s egész magatartásuk elárulja, hogy rokonszenvekben boldogok. A nő dalt énekel; a zene kíséri olyan lágyan, mintha csak félnének a zenészek, hogy a húrok az érzelemtől elpattannak. Oly sajátos zene és dal, hogy ha nem látnók is mi történik, érezzük, hogy itt szív szívhez szól. A hallgatók közül azok, kik már a szív érzelmeit is ismerik, csendes andalgásba esnek, mintha a multak emlékeit éreznék lelkükben fölelevenedni; mások, kiknek szívök eddig még nyugodt volt, olyasmit éreznek, mintha valami titkos húrok pendülnének meg keblükben s keletkezének ismeretlen vágyak. S mindezt az a zene és dal okozza!

P. K.

(Folytatása következik.)

Felhívás Kecskemét gazdasszonyaihoz!

A „Gazdasági egyesület“ e hó 25., 26. és 27-ik napjain a reform. főiskola II. emeleti termében kertészeti- és gazdasszonykodással egybekapcsolt termény-kiállítást rendez.

A fenntisztelt egyesület alkalmat kívánván nyújtani a gazdasszonykodás szép és hasznos műveinek fölmutatására is, ezt a Nőegyesület hozzájárulásával ohajtotta eszközölnöket, melyre vonatkozó felhívása egyletünknel helyeslő részvétellel találkozott.

A Nőegyesület által a rendezési munkálatok teljesítésére kiküldött bizottság tekintve, hogy

városunk jó neve, a gazdasszonykodás terén eddig is kivívott sikereink haladásunkat feltüntető tárlatot követelnek, tiszteletteljes bizalommal hívja fel városunk gazdasszonyait, hogy minden néven nevezhető s a gazdasszonykodás körében kiváló készítményeiket a mivel a czélszerű, izléssel és takarékosággal párosult gazdasszonykodás haladását jövedelmi tekintetben, életrevalóságát és ügyességét kitüntethetik, felmutatni sziveskedjenek.

Kiállíthatók például: méz, viasz, sajt, túró, zsir, vaj, szappan, teszta-félék; kenyér kalács, füstölt hús, aszalt, cukorba főzött vagy szárított gyümölcs, gyümölcs-lésürü, szörp eczet stb.

A tárgyakat kérjük mielőbb bejelenteni Cserekllyei Károly úrnál a d. e. órákban a takarékpénztárnál vagy Katona Zsigmond úr gyógyszer-tárában bármely időközben, egyébiránt bejelentés nélkül is elfogadtatnak a tárgyak szeptember 23. napjáig a kiállítás helyiségében. — A bejelentés azonban kívánatosb.

A beküldendő tárgyra ott hol szükséges leendő, a rendezőség jelvényekről szivesen gondoskodik.

A jutalmak- és általában minden eljárásra nézve a gazdasági egyesület kibocsátott programja lesz irányadó. A bizottság gondoskodni fog, hogy mindazon kiválóbb féleségek, melyeknek jutalmazására az előrajz nem terjeszkedett volna ki, méltó elismerésben részesíttessenek.

Kecskemét, 1875. szeptember 12.

A Nőegyesület rendező bizottsága.

Értesítés és felhívás

magasabb zongora és zenészeti tanfolyam megnyitására.

A zongora-játék, a zongora-tanulás képezi napjainkban általában a zenészeti rajongás netovábbját. A zongora azért méltán nevezhető világ-hangszernek, melynek művelésére, hivatott nem hivatott, egyaránt vállalkozik.

Honnan van mégis, hogy dacára az e téren való nagy versenynek, aránylag oly csekély a száma, a valóban képzett és emelkedett izlésű zongorajátzóknak?

E kérdésre nem nehéz a felelet. Legtöbb családkörében csak azért válik létszükséggé a zene, a zongora tanulása és tanitattása, hogy a család mindkét nembeli tanuló tagjai, saját maguk s mások mulattatására s a zenészeti képzettség fitogtatására egy pár könnyű tánc-darabot, vagy ledér dallamosságú operette részletet úgy a hogy el tudjon verni a zongorán. Az ilyen körökben, ha a zenetanár valamely nemesebb irányú vagy plane klasszikus becsű zenedarabnak ohajt érvényt szerezni: rendszeren úgy a szülők mint a tanítványok részéről ellenzékre talál, mert szerintök azok oly magas színvonalú zenedarabok, hogy nem értik meg a szórakozni vágyó hallgatók s aztán nincs bennök melodia s azoknál sokkal többet ér egy jó talp alá való táncdarab vagy fülbemászó opera dallam.

Az ily családi körökben azután zenéről, mint lelket művelő s finomító művészetről nem is lehet szó; s a rá fordított idő, fáradság és anyagi áldozat csak hiába kidobott elvesztett tőke.

Vannak azonban kiemelésre méltó kivételek is. Vagyis oly családok, oly körök, hol a zene mint egyik leghatalmasabb lélek-nemesítő és szívképző művészet befolyását s jelentőségét fel tudják fogni s annak ily értelemben való művelésére komoly akarat és áldozatkészség is uralkodik.

Az ily köröknek legfőbb vágya aztán a kiválóbb zenetanárok által nyerhető oktatás, melynek kielégítési vágya azonban nem mindig áll egy színvonalon az anyagi nehézségek legyőzhetésével. Mert a kitünő zenetanárok egyesekkel szemközt nagyon drágák s a több tagból álló családoknak ritkán van módjuk meghozni a különben hön ohajtott anyagi áldozatot.

Míg külföldön érzésben bőven van gondoskodva úgy állami, mint jelesen szervezett magán zenetanítványokról, hol aránylag olcsó áron a legkitünőbb zenetanárok oktatásában részesülhetnek az illetők, addig hazánkban e tekintetben még jó formán a kezdetén sem vagyunk.

Ily szempontból kiindulva s hogy a zongorajátékban való alapos és magasabb kiművelés, valamint a zenészeti tudományos képzettség megszerzésére a korlátoltabb anyagi viszonyokkal bírónak is alkalom nyíljon: szövetkezve a főváros több első rendű zenetanárai s tekintélyeivel, folyó évi október hó elsejétől kezdve, a nagyméltóságú magyar királyi közoktatási minisztérium s Budapest törvényhatósága által jóváhagyott magasabb zongoraoktatási és zenészeti tanfolyamot nyitok, úgy fi-mint nőtanítványok számára, kik azonban, nemi különbség szerint, elkülönített osztályokban nyernek oktatást.

a) A tanfolyam egyelőre: előkészületi, magasabb kiművelési és zeneelméleti zeneszerzési osztályból fog állani. (Ez utóbbi tárgy

előadására sikerült Ábrányi Kornél szélesen ismert zeneszerzőt s írókat megnyernem.)

b) A tanfolyam kezdetét veszi f. évi október hó 1-én s tart tíz hónapon át, július hó végéig, hol is nyilvános vizsgák tartatnak.

c) A beiratás 1875. szeptember hó 15-től történik lakásomon. (Kecskeméti-utca, 13. sz. III-ik em. 17-ik ajtó.)

d) A beiratkozó tanítványok, úgy az előkészítő mint a magasabb kiművelési zongora-osztályban, hetenként hat órai oktatásban részesülnek, 2—2 óránként. A zene elmélet s zeneszerzés oktatásában pedig hetenként 2 órát nyernek.

e) A tanórák a tanítványok idejéhez képest osztatnak be.

f) A tandíj havonként 12 frt., mely összeg minden hónap első napján előre fizetendő.

g) A tanfolyamra vonatkozó nyomtatott alapszabályok — a házi szabályokkal együtt — a tanfolyam helyiségében a fentebbi cím alatt, kívánatra mindenkinek — a beiratkozott tanítványoknak pedig a beiratáskor — díj nélkül átszolgáltatnak.

Budapest, augusztus hó, 1875.

Siposs Antal,
igazgató-tanár.

Az ügyvédi kamara köréből.

(Új választmányi tagok.) Gáspár Lajos, Magyar Pál és Okolicsányi István választmányi tagok közjegyzővé kinevezetvén, a kamarából kiléptek s a választmányi tagságról leköszöntek. — Helyökbe — mint a megelőző választásnál viszonylag legtöbb szavazatot nyertek — Zimay Károly, Szalontay Elek és Fekete István kamarai tagok hivatnak be a választmányba.

(Ügyvédi könyvek.) A kamara választmányja az ügyvédi könyvek vezetésére vonatkozólag kibocsátott igazságügyi miniszteri rendeletet 150 példányban kinyomatván, azok a kamara tagjai részére tudomás és alkalmazkodhatóság végett nem sokára szét fognak küldetni.

TANÜGY.

A helybeli kegyes tanítórendi főgymnasiumban az 1875/6-diki tanév október hó 1-én veendi kezdetét. A nyilvános tanulók szabályszerű összeírása és fölvétele szeptember hó 28., 29. és 30-dik, továbbá október hó három első napján történik. A pót- és javítóvizsgálatok október havának 2. és 3-dik napján fognak megtartatni, miről a t. szülők s egyéb érdeklettek tisztelettel értesíti

Kecskeméten, 1875. szept. 15-én

a főgymnasiumi igazgatóság.

A kecskeméti községi összes népiskolákban az 1875/6-ik tanévre a beiratások f. évi október 1-től 4-ig bezárólag fognak megtörténni. A jelen évben szervezett polgári leányiskola 1-ső és 2-ik az iskola-útcái — előbb Parrag féle nőnevelde helyiségeül használt — épületben, nemkülönben a templom- és iskola-útcái leányiskolák helyett felállított 4. osztályú elemi leányiskoláknál a templom-útcái — előbb Molnár-féle — iskolahelyiségben is szintén a fent kitett időben történik a beiratás.

Alkalmilag az illetők arról is értesítetnek, hogy a gazdasági szakosztálylyal egybekapcsolt népiskolánál e tanév kezdetével a 4-ik osztály is megnyitattik. — Kecskemét, 1875. szept. 16.

Tóth István, iskolaszéki elnök.

HELYBELI ÚJDONSÁGOK.

— **A városi közgyűlés** e hó 17-én választotta meg a jogakademia általa betöltendő tanszékeire a tanárokat; és pedig a római jogtanszéke Dr. Beliczai Jónás köz- és váltó-ügyvédet, a perrendtartás, váltó és keresk. jogtanszéke Keresztes János köz- és váltó-ügyvédet rendes tanárokul, végre a nemzetgazdaságtanra helyettes tanáruul Tassy Pál ügyvédjelöltet. — A ref. egyháztanács ma vasárnap fog választani.

— **A műkedvelő előadás** e hétről elmarad. Egyik szereplő közbejött betegsége az akadály, mely az előadás megtartását gátolja. Mondanunk sem kell, hogy nemesak az érdekesnek ígérkezett est elmaradását sajnáljuk, hanem a kitünő szereplő gyöngékedése iránt is élénk részvétellel viseltünk.

— **Boódor Sándor** urat, lapunk belmunkatársát szomorú csapás érte. Kis leánya Terézia-Eleonóra e hó 11-én elhunyt. Őszinte részvétellel osztozunk t. barátunk fájdalmában.

— **A községi iskolánál** betöltendő tanítói székekre összesen mintegy 70 pályázat érkezett. Választani tehát lehet, csak aztán bele ne választson az iskolaszék; egyébiránt teljesen bizunk tapasztaluk- és lelkiismeretes eljárásukban.

— **Gyászír.** Özvegy Hábel Józsefné szül. Fischer Terézia folyó hó 16-án élte 65-ik évében meghalt. Béke poraira!

— **Az iparos ifjúság iparműkiállítására** ma d. e. 10 órakor nyílik meg, az egyesület saját helyiségében („Nádor“ kávéház). A tárlat három napon át lesz nyitva a közönség számára, személyenként 20 kr. belépti-díjjal. — A bíráló-bizottság ítéletének kihirdetése s a jutalmak kiosztása kedden d. u. történik. — Vasárnap este ugyancsak a „Nádor“-ban táncestélyt is rendez az iparos ifjúság 60 kr. belépti-díjjal.

— **A gazdasági egyesület terménykiállításának** főrendezője Katona Zsigmond úr kéretett fel, egyszersmind a gazdasszonyi készítmények beszerzése és megbirálása végett a Nőegylet is felhívván, ez B. Kiss Mihályné úrnő elnöklete alatt kiküldött bizottsága által fog résztvenni és a tárlatot a látogató közönség kényelme tekintetéből egy étárú bazár berendezésével teendő érdekesebbé. — Felhívjuk közönségünk figyelmét a tárlatban részvételre.

— **Gyümölcs-kivitel.** Lapunk f. é. 29. és 31. számaiban közöltük a városunkból július 1-től 25-ig a vaspályán kivitt barackmennyiséget. E közleményünk kiegészítésül szereztük meg szintén a vasútnál a következő adatokat: ez év június, július és augusztus havában különböző fajú gyümölcs kivitelét Boroszlóba 200 vámmázsa 20 fr , Kátovitzba 126 vámmázsa 40 fr , Berlinbe 484 vámmázsa 80 fr , Drezdába 69 vámmázsa 60 fr , Varsóba 2198 vámmázsa, Prágába 2710 vámmázsa, Bécsbe 9744 vámmázsa, Pestre 16,494 vámmázsa, más belföldi városokba 678 vámmázsa; összesen 32,705 vámmázsa. Félreértés elkerülése végett megjegyezzük, hogy ez összegben a kivitt 21,529 vámmázsa barack is be van foglalva.

— **A kecskeméti jótékony Nőegylet** által f. évi augusztus hó 28-án az árvaház javára rendezett étkezési bazár és közvacsora jövedelmének második kimutatása. — Az első kimutatás szerint tiszta jövedelem 276 frt. 36 $\frac{1}{2}$ kr. E jelentés után még ajándékoztak Baader Ferdinánd 1 frt. 50 krt, Tóth Lászlóné (budai-nagy-útczái) 5 frt. Összes 282 frt. 86 $\frac{1}{2}$ kr., utólagos kiadás 82 $\frac{1}{2}$ kr. A tiszta jövedelem 282 frt. 4 kr. — A közölt ajándékozások- és felülfizetéseket illetőleg tisztelettel értesítettük a t. cz. közönség, hogy itt egyedül azok említettek fel, kik a bemeneti pénztárnál fizettek, vagy levéllel ajándékoztak. Az étárú-bazárnál felszolgált úrhölgyek kezeibe étek és italokért letett magasb fizetések költségeinek tekintetén, jegyzékbe vehetők nem voltak. — Kecskemét, 1875. szeptember 10.

A rendező bizottság.
— **Köszönet-nyilvánítás.** A „Kecskeméti kereskedelmi ipar-hitelintézet és népbank“ t. választmányára a helybeni önkéntes tüzoltó-egylet szerelvényeinek fedezéséhez 500 frtnyi kölcsön-össze-

get utalványozott ki minden kamat nélkül, két évi törlesztés mellett. Midőn a fenn tisztelt választmány ezen szíves áldozatkészségét a kecskeméti önkéntes tüzoltó-egylet választmányára a legőszintebb elismeréssel és köszönettel fogadja, kedves kötelességeül tekinti azt a n. é. közönségnek is tudomására hozni. Vajha az ég tartsa meg a t. intézet nemeskeblű vezetőit és áldozatkész választmányát, melynek tagjai egyesületünk közhasznú céljaiban elősegíteni siettek. — Kelt Kecskeméten, az önkéntes tüzoltó-egylet választmányának 1875-ik évi szeptember 5-én tartott üléséből. A választmány nevében: Ifj. Bagi László, önkéntes tüzoltó-egyleti jegyző.

— **Köszönet-nyilvánítás.** Alólirott másfél éven át nagyfokú állsont-fájdalomban szenvedvén, magamat e betegségemben több orvos által gyógyítottam, sőt a budapesti királyi orvos-egylet tudós tanárai tanácsát is kikértem, azonban az általok ajánlott gyógymód súlyos betegségemben sikertelen maradt, míg meg városi kerületi orvos dr. Nagy Mihály úrhoz folyamodtam, az ő orvosi tanácsát kérvén ki. Három hét alatt idült betegségből kigyógyultam! És minthogy e kedvező s rám nézve nagyon örvendetes eredményt dr. Nagy Mihály úr tudománya és folytonos ügybuzgó fáradozásának köszönhetem, kötelességemnek tartom nevezett orvos úrnak ezennel nyilvános hálaomat kifejezni, s őt mindenkinek mint tudományos tapasztalt és szorgalmas orvost ajánlani. Kecskemét, 1875. szeptember 16. Bene László.

— **„Bizonyítvány** hogy Kok károaj asztalos segéd nálunk dolgozott Egesz márcijus hó 30 Dik átol fogvo Egesz Julius hó 6 Dikig azidőalot magat ilendően viselte Ezezel Bizonyitnya vaga Lászlo és Kovács János asztalos mesterurak.“ — Ez van írva egy 16 cm. hosszú, 9 $\frac{1}{2}$ cm. széles papirszeletre s mi nem azért közöljük, mintha ennél furcsább iratot még nem láttunk volna, hanem azért, mert úgy tudjuk illetékes forrásból, hogy éppen e bizonyítványt kiállító urak tartják vissza inasaitkat a vasárnapi és felnöttek oktatásától, azt állítván, hogy ők sem jártak egyikre sem, azért mégis megtudják írni, amit akarnak. S azt hisszük ebben igazuk is van? mert ebből mindent ki lehet olvasni, csak azt nem, hogy hol és melyik évben szolgált az illető.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Ő Felsege a királynőt** Sassetotban nagy baleset érte. Ugyanis gyors lovaglása közben lova felbotlott s a felséges úrnő fején sértéseket szenvedve eszméletlenül maradt. — Azóta gyengélkedik, de az érkező tudósítások folytonos üdülését jelentik. — Öszintén ohajtjuk, hogy a szeretett királyné mielőbb nyerje vissza teljes egészségét.

— **A delegációba** az országgyűlés mindkét

háza már megválasztá tagjait. A magyar közönség bizottság elnökéül Szogyén Marich László, alelnökéül Szlávi József van kiszemelve.

— **Ranolder János** veszprémi püspök hetven éves korában e hó 9-én elhunyt. Béke legyen a derék főpap poraival.

— **A felirati vita** a képviselőházban megkezdődött. — Három javaslat fekszik a ház asztalán, a szabadelvű-párté, a független-párté és Mileticsé. De ez utóbbi oly vakmerő megtámadása a magyar állam eszméjének, kifejezései és egész irányában oly sértő meghamisítása a magyar közjognak s a politikai viszonyoknak, hogy a ház egyhangúlag megtagadta e felirati javaslat kinyomatását. — A vitában eddig Horváth Lajos, Simonyi Ernő, Polit Mihály, Mórincz Pál, Hegyessi Márton, b. Sennyei Pál, Madarász Jenő és Helfi Ignác szóltak.

— **Bukovina százados fenállását** Ausztria jogára alatt október 4-én fogja ünnepelni. Ez alkalomból nagy ünnepélyességre készülnek, melyeken a nemzetiségek saját ősi viseletükben lesznek képviselve. — A magyar falvak 3-3 tagot küldenek. Ő Felsege a király szintén külön képviselteti magát.

— **Félegyházán borzasztó testvér-gyilkosság** követtetett el. — Endre Miklós testvéröcsését Mihályt egy családai összejövétel után puskával hátulról keresztüllötte, a szerencsétlen azzonnal öszszeszerogyott, de az elvetemedett orgyilkos még egyszer belelőtt, úgy hogy öcsese ott helyben meghalt. — A gyilkos még aztán nevetgélve ment haza, többeknek mondva, hogy menjenek atyja házához, ott van a pecsenye. — Mint halljuk, a vizsgálóbíró előtt is folyvást rakonezátlanul viseli magát.

— **A jövő iskolaiév** alatt a fővárosban pár tanulót fogad el teljes ellátásra Kobány Mihály a „Nevelési Szakközönség“ szerkesztője. Megkeresések egyenest hozzá intézendők Mária-ú. 916/1 sz. alá.

— **Blaháné esküvője** Soldos Sándor fiatal egri földbirtokossal holnap szeptember 20-án lesz a budapesti belvárosi plébániai templomban.

Tudósítás a kecskeméti hetivásrról.

1875. szeptember 17.

Tisztabúza	pozs. m.	3 frt. 60 krtól	4 frt. 20 krig.
Elegyesbúza	" "	3 " 20 "	3 " 40 "
Rozs	" "	2 " 60 "	2 " 80 "
Árpa	" "	1 " 80 "	2 " 10 "
Zab	" "	1 " 50 "	1 " 70 "
Köles	" "	1 " 80 "	2 " — "
Burgonya	" "	— " 60 "	1 " — "
Kukoricza	p. m.	tavalyi 2 frt. 80 kr.,	idei 1 frt. 60 kr.

Felelős szerkesztő: SZELESS JÓZSEF.

H I R D E T É S E K.

3288. Árverési hirdetmény.

3288. 1875.
A kecskeméti királyi törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhírré tétetik, miszerént özvegy Szabó Istvánné felperes részére 924 frt. tőke követelése és járuléka kielégítése végett, végrehajtást szenvedett alperes Bódog Sándornak bíróság lefoglalt a kecskeméti bugacz-monostori 40. sz. telekjkvben (349—354/a.) r. sz. a. foglalt s neve alatt beirt 1426 frtra becsült földjére, továbbá a bugacz-monostori 114. számú tkvben (358/b. 1.), (361., 367.) részlet szám alatt foglalt 1750. frtra becsült földjére, és a kecskeméti 2094. sz. tkvben 2391. részletszám alatt foglalt 3000 frtra becsült házára és az ezen tkvben 90. részletszám alatt foglalt 1799 frtra becsült földjére a nyilvános árverés elrendeltetett és árverési határidőül 1875. évi október 26. és szűkség esetében 1875. évi november 26. napjának mindég délelőtti 9 órája a telekkönyvi hivatalban akként tüzetett ki, hogy első alkalomkor az árverés alá bocsájtott ingatlanúság becsáron alul el nem adható.

Venni szándékozó tartozik a becsértéknek 10%-át készpénzben vagy értékpapírban bánatpénzül az árverési kiküldött kezeihez letenni, különben az árverésben részt nem vehet.

Az árverési feltételek, melyek az árverés előtt felolvasatnak, az árverést megelőzőleg mindenki által a telekkönyvi hivatalban megtekinthetők.

Felszólítatnak azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen telekkönyvi törvényszék székhelyén vagy ennek közeliben laknak aziránt, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetésük végett a törvényszék székhelyén megbizottat rendeljenek, és azok nevét s lakását az eladásig jelentsék be, mert ellenkező esetben a hivatalból kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

A perrendtartás 433. és 466. §§-hoz képest felhivatnak mindazok, kik a fentebb kijelölt javak iránt tulajdonjogi vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnék, hogy kereseteiket a hirdetmény közzétételének utolsó napjától számított 15 nap alatt ezen telekkönyvi törvényszékhez adják be, különben azok az árverés foganatosítását nem gátolhatván, egyedül a vételár fölöléslegre fognak utasíttatni.

Kelt a kecskeméti kir. törvényszék telekkönyvi osztályának 1875. szeptember 1-én tartott üléséből. 168 (1—1)

Hirdetmény.

Alólirott tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, miszerint a ferenczrendiek temploma melletti boithelyiségemben levő

érez- és fakoporsó-raktáramat

minden belső fölszereléssel együtt a legnagyobb választékban — tetemes árleengedés mellett — újonnan berendeztem.

Kaphatók nálam szintén érezből és vízhatlan kelméből készült igen tartós **síri koszorúk.**

Továbbá a t. közönség rendelkezésére készletben tartok 150 darab székot; egy szék használata 3 kr., a nálam koporsót vásárlók részére 1 $\frac{1}{2}$ kr.

147 (10—3)

Majer János.

Hirdetmény.

A régi sétatér mellett — a reáltanoda átellenében — öz. Szivós Sándorné házában tanulók- vagy magánzóknak igen alkalmas külön-külön álló 3 csinos szoba azonnal bérbé adatik. Értekezhetni nevezett háztulajdonossal. 164 (3—2)

Csere kerestetik

ANIVARA egy jó házból való 14 éves fiú helyére Kecskemétre. — Bővebb tudomás szerezhető

Pataky Vilmosnál.

170 (1—1)

(Előbbi neve Klingert).

magból álló törkövel, rátesszük a lukaesos feneket; erre három olyan hosszú darab fát (lábat) alkalmazunk, mely a hordó csinjáig ér, a hordó csaplukas fenekét helyére tesszük, a középső feneket általa lenyomjuk, az abroncsokat megszorítjuk s a hordót a csaplukon át teletöltjük musttal, és úgy hagyjuk az egész erjedés tartama alatt. Ily módon a törköly meg nem eczetesedhetik, mert a must által fedetvén, a levegővel nem érintkezhetik és így tiszta kedves ízű sötét vörös színű bort nyerünk, melyet a csaplukon át kiereszthetünk és elszűrhetünk.

(Folytatása következik).

Kecskemét szab. kir. város köztörvényhatóságának 1875. évi szept. 17-én tartott rendes havi közgyűlése.

Elnök: Kiss Miklós főispán úr ő méltósága, jegyzők: Hornyik, Szalkay, Bagi, Boódor; bizottsági tagok nagy számmal.

Kilencz óraker. elnök főispán úr annak megemlézése mellett, hogy ezen közgyűlést miért kelle ennyire elhalasztania és ily szokatlan napon megtartania, a gyűlést megnyitván, polgármester Bagi László úr következő jelentést terjesztett elő: *

Tisztelt közgyűlés!

A közelebb lefolyt augusztus hónapban elintéztett folyó ügyekről a közbátorság, közegészség állapotáról, pénztárak állásáról és az ugyanazon hónap 11-én tartott rendes havi közgyűlés óta a köz- és beligazgatásban felmerült nevezetesebb eseményekről s lényegesebb mozzanatokról szervezeti szabályaink 8. §. f) és g) pontjai értelmében jelentésemet a következőkben van szerencsém előterjeszteni. Mint városunk közönségét és lakosságát érdeklő legnagyobb fontosságú tény emlitem fel

1-ső helyen, hogy a helybeli reáltanoda a valóság- és közoktatásügyi miniszteriumnak f. évi aug. 26-án 1981. sz. alatt kelt rendeletével főreáltanodává emeltetett.

2-or. Mint városunk közönségét érdeklő igen nagyfontosságú ügyet említem fel, hogy az államvasút társulattal kötött szerződés alapján a pályaudvartól a körösi-nagy-útcán, piacon és a halasi-nagy-útcán a város széléig keresztül vonuló kö-út kiépítése tárgyában f. évi június hó 27-ről 4523. sz. a. kelt felterjesztésünk folytán a közmunka s közlekedésügyi miniszterium által f. hó 3-ról 10,059. sz. a. kelt leiratban az építési módozatok s feltételek megállapítása céljából tartandó tárgyalásra Haynald István m. kir. középítészeti felügyelő s főmérnök úr küldetvén ki s f. hó 14-én városunkban megjelent, amidőn az államvasúti társulat kiküldötteivel és az elnökletem alatt kiküldött törvényhatósági bizottság tagjaival a helyszíni vizsgálatnak teljesítése után a tárgyalást az építési módozatok és a vámszedhetési jog megállapítása tekintetéből is megtartván, a tárgyalás folyamatáról felvett jegyzőkönyvet eredetben, czimzett miniszteriumhoz leendő beterjesztés végett átvette, melynek alapján hiszem, hogy az építési és vámszedhetési jogot magában foglaló engedély okmány mielőbb le fog érkezni, amidőn a munkálat azonnal megindítható

lesz, miután már a terv és költségvetés is a vasúti mérnöki hivatal által pár nap alatt el fog készítettetni.

3-or. Tudomására hozom a t. közgyűlésnek, hogy a bugacz monostori községi catasteri bizottság külső munkálatát már teljesen bevégezte, letisztázási munkálatát is még e héten be fogja végezni, a városi területre kinevezett bizottságnak is két albizottsága már a külső munkálatokat bevégezte, két albizottsága pedig e héten be fogja végezni.

4-er. A községi iskolaszék aug. 16-án megalakult, elnökévé Tóth István, alelnökévé Katona Zsigmond, jegyzőkké Györfly Balázs és Pacsu Mihály urak választottak.

5-ör. Megbizattam a t. közgyűlés által a reáliskolai, polgári s elemi leány- és gazdasági-iskolák épületeinek átalakíttatása és felszerelése végett, van szerencsém jelenteni, hogy mind az átalakítások és tisztogatások, mind a felszerelések iránt a szükséges intézkedések megtétek s f. hó végéig be fognak terjesztetni.

Az ovodák tisztítása már megtétt, a többi községi iskolai helyiségek kitisztítása és kijavitása iránt is a kellő intézkedések megtétek.

6-or. A megválasztott községi kézbesítők a tanítás előtt f. hó 2-án az esküt letették és az 1875. 10. t. cz. és a 32,695. sz. miniszteri rendelet értelmében utasítással ellátatván, állásaikat elfoglalták és a 3 pusztai kézbesítő között a város külterülete aránylag felosztott, miről mind a kir. törvszék, mind a kir. járásbírótság hivatalosan értesített.

Az elintéztett folyó ügyeket illetőleg augusztus hónapban egy rendes és egy rendkívüli közgyűlés tartott, melyekben összesen 73 ügydarab elintéztetett el.

Ezen közgyűlési jegyzőkönyvek bizottságilag meghitelesítették és letisztázva a miniszteriumhoz felterjesztettek.

Augusztus hóban az igtatóban adatott 891 ügydarab.

Elintéztetett: 1) közgyűlésben 73 db., 2) tanácsülésben 239 db., 3) ülésen 567 db.; összesen: 879 db.

Elintézetlen maradt 12 ügydarab.

Elnöki igtatóba adatott és elintéztetett 9 ügydarab.

A személy- és vagyonbiztonság aug. hónapban egyáltalán megháborítva nem volt.

A közegészségi állapot kielégítő volt, a beteg forgalom a rendes korlátok között maradt, a halálozási szám 47-el kevesebb a július havinál. Júliusban volt 218, augusztusban 171 a halottak száma.

A hasznos háziállataink közül a barmoknál a száj- és körömfájás szörványosan és járványosan uralkodott, azonban már szűnő félben van, tovább terjedése iránt kellő időben a szükséges hatósági intézkedések megtétek.

A szegények házában élelmezett: 1) férfi 30, 2) nő 24; összesen: 54.

Kívül élelmezett 106 szegény, mindössze 160 szegény.

A városi pénztárak forgalma a % alatt csatolt kimutatás szerint augusztus hónapban következő volt:

1) bevétel 41,660 frt. 18 kr.
2) kiadás 37,635 frt. 5 kr.

Pénztári maradvány szept. 1. 4025 frt. 5 kr.

A pénztárakat illetőleg tudomására hozom a t. közgyűlésnek, hogy ezelőtt két évvel a főtisztelendő váci káptalan tőke pénzei a közgyűlés által felmondattván, a visszafizetésre f. hó végéig tüzetted határidő.

A felmondott tőkének egy nagy része a múlt évben visszafizettetett, de még fennmaradt a folyó évre fizetendő 28,710 frt. 85 kr., mire nézve a városi tanács tekintettel a pénz szűkére s a lakosság fizetési képtelenségére és tekintettel arra, hogy még ez év folytán nagyobb összegeket — mint a Teleky-féle 33 ezer frtot és a pesti ház építési hátralékát vissza kell fizetni — a főtiszt. káptalant megkérni határozta az iránt, hogy fenn levő tőkének visszafizetésére hosszabb határidőt engedni méltóznának, minek eszközölésével engem bizott meg. En aug. hó 27-én megbízatásomban személyesen eljárván, megnyugtatólag jelenthetem a közgyűlésnek, hogy a halasztás egész készséggel megadatott, mindössze is a f. évben 4—5000 frt. visszafizetése kötetted ki.

Az adópénztárakat illetőleg augusztus hónapban befolyt:

1. A kecskeméti adópénztárba: a) tőke 14,879 frt. 36 kr., b) kamat 329 frt. 44 1/2 kr.; összesen: 15,208 frt. 80 1/2 kr.

2. A bugacz-monostoriba: a) tőke 617 frt. 4 kr., b) kamat 5 frt. 24 1/2 kr.; összesen: 622 frt. 28 1/2 kr.

3. A városi közönség mint erkölcsi testület részéről a kecskeméti birtokai után fizettetett: a) tőkébe 5518 frt. 77 1/2 kr., b) kamatba 317 frt. 28 1/2 kr.; összesen: 5836 frt. 6 kr.

Bugacz-monostori birtoka után: a) tőkébe 2727 frt. 60 1/2 kr., b) kamatba 156 frt. 75 1/2 kr.; összesen 2884 frt. 36 kr.

Augusztus hóban kiadatott vadászjegy 71.

Ezekből 12 frtos 64 jegy, értéke . . . 768 frt.

6 " 6 " " . . . 36 frt.

Cselédjegy 2 " 1 " " . . . 2 frt.

Összesen: 71 jegy, értéke . . . 806 frt.

mely összeg általam az adópénztárnak átadatott.

Végül megemlítem, hogy Szűcs Imre országos képviselő úrtól mint volt városi tanácsnoktól a neki kiosztott s elintézetlen ügyiratokat f. hó 11-én átvettem és azoknak elintézésével ideiglenesen Szalontai József fogalmazó urat biztam meg, valamint azt is tudomására hozom a t. közgyűlésnek, hogy Ermel János irnok úr az illeték-szabási hivatalhoz kinevezettvén, augusztus hó végével hivataláról lemondott.

A polgármester ezen jelentése általában tudomásul vétetted; — amennyiben pedig tüzetted intézkedés tárgyát képezte, a közgyűlés ahhoz képebe határozott; nevezetesen elrendelte, mikép a terbe vett kö-út nyilvános árlejtés útján adassék ki; — a lemondott Ermel János irnok helyére a pályázat kiiratván, a jövő havi rendes közgyűlésen egy irnok választatik.

(Folytatása következik.)

Az érdiószegi állami vinczellér-képezde igazgatója Kecskeméten.

A „Kecskemét-vidéki gazdasági egyesület“, mely a jelenlegi mostoha év daczára életképességet már f. hó 25—27. napjain tartandó termény-kiállítás által is fényesen igazolta, e tevékenysége mel-

Bethlen Gábor.

(Történeti beszély.)

(Irta: *Drajkó Béla k. r. p. n.*)

(Folytatás.)

Bethlennek első teendője volt hű lovászának tetemét haza hozatni, mi nem sokára megtörtént. Az izmos Péterben még mutatkozott némi életjel, mert lába s kezei voltak meglőve s fején egy kardvágás volt, mely jobb arcját felhasítá, de a sűrű haj és szakál nem engedte a kardot mélyebben behatni. Orvost rendeltek azonnal melléje, mert igen sok vért vesztett már.

Bethlen innét nejeének szobájába lépett, ez éppen szobáját rendezgeté, mit ritkán szokott cselédre bizni. Fölrezzent midőn férje hozzá belépett.

— Mit hoztál édes férjem? — kérdé szeliden.

— Nem a legjobbat, — mondá az bátran, minden levertség nélkül s elmondá az esetet.

Bethlenné remegni kezdett s könyvek tölultak szemeibe. Oh ne menj, — szolt zokogva, — rossz sejtlem van, nem látjuk meg egymást többé, vagy vigy el engem is magaddal, együtt fogok veled szenvedni, s ha te meghalsz, kebleden akarom kiadni én is életemet, mely tovább nem volna előttem kedves.

— Nem! — szolt szeliden de határozottan a férj, — te velem nem jöhetsz, itt maradsz, én pedig az üldözés elől elmenekülök. Megöriz a magyarok Istene minden bajtól s én nem sokára visszatérek. „Ha Isten velünk, ki ellenünk, nincsen senki, bizonyára nincsen!“ Te pedig engem itthon vársz, s

ha megtérek a nagy küzdelemről diadalmasan, — itt Bethlen egészen átszellemült, — akkor te engem fogsz várni, tudod-e mit ígértél?

— Oh! tudom, de addig a koszorú elhervad, s talán én magam is, s te mikor majd zöld sirhanatot találhatsz nő helyett.

— Ne félj, — bátorítá férje, — nagy az Isten és segíti a törekvőt nemes szándékában, im! fogadd gyűrűmet, ez legyen nálad mindig, s ez juttasson engem emlékezetédbe.

Bethlenné némán kíséré le férjét az udvarra, hol két csatlós már készen állott három paripával, az egyik uruk számára volt fölnyergelve.

Bethlen megölelte nejét és megsókolta hosszan, édesen, s a másik perczben lován, a harmadikban már künn az úton volt két kísérijével.

A szelid nő gyöngyöző szemekkel nézett férje után, míg ez el nem tűnt a láthatáron; azután fölment szobájába; de dolga nem folyt, keze önkénytelenül megállott s csak a gyűrű után nyult, ezt elnézte hosszan merengve, majd magához térve büszkén emelte föl szép arcját, szemei ragyogva hinték a boldogság sugarait, hó keble magasabban lihegett, megnyugsom, mondá ő, buzgó imába mélyedve. Oh más volt e daliás korban a nő, a sok harc közt bátor szívet nyert, s midőn kedvese a csatatérre ment el a vitéz sereggel, megkönyezte ugyan, de diadalmasan gondolt rá, naponkint egy-egy imát mondott érte, s midőn meglátta távolról, mint száguld paripáján haza felé, győztesen, diadalmasan, kinek volt ekkor nagyobb öröme, mint a nőnek. Oly boldog volt ha ekkor keblére simult. Ilyen volt a regényes, a daliás idő!

Bethlenné imáját végzé s megkönnyebbülve kelt fel imazsámolyáról.

* * *

Bethlen ezalatt gyorsan haladt. Alig hagyta el házát, az erdők felé tartott, hogy minél rejtettebben haladhasson. A késő ős daczára, mert november vége felé járt az idő, még elég meleg volt, a fák is megtarták még sárguló lombjaikat, noha lehullott haraszt a bokros lakon erősen zörgött a lovak lábai alatt. A mint egy nyílt térre jutottak, az egyik csatlós lova keményen kezdett horkolni s füleit fölhegyezé. Mindnyájan sejtítettek valamit s az egyik csakhamar észrevette, hogy a közeli bokor ingott s abban kell valaminek lenni; a megvizsgálásra Bethlen két emberét küldé, maga pedig lassabban léptete előre. Egy pár erős felkiáltás megfordítá őt, csatlósai a bokorban két kémre akadtak, küzdelemre került a sor; de mikorra Bethlen hozzájuk ért, már a lovasok elvégezték a magukét. A két kém halva terült el; tudta Bethlen, hogy ezek a fejedelem emberei voltak, s hogy ezért Báthory gyűlölete még nagyobb lesz; de ő már nem is számított többé annak barátságára. Így jobb, gondolá, legalább nem leszek elárulva.

Tisztább útra értek, majd kanyargó völgybe s haladtak szüntelenül, éppen déltájban pihentették ki lovaikat; s azután újra csak nyugatnak vették útjokat. De egyenesen nem haladhattak a jobbra-balra elhajló utak miatt és különben is a nyílt helyekre járni nem volt tanácsos. Rájok sötétedett az est, mely hűvös már, szerencsére jó sűrűben voltak,

(Folytatása következik.)

lett figyelmét még arra is kiterjeszté, hogy a tudomány újabb vívmányait a szőlőművelés és borászat terén gazdáinkkal megismertesse.

E végből folyamodott a m. kir. földművelési miniszterumhoz az iránt, hogy egyik állami szakintézet tanárát a szünidők alatt hozzájuk kiküldje; így jött el ide a miniszterium kiküldése folytán e hó 9-én Gábor József úr, az érdiószegi állami vintzellér-képezde igazgató-tanára, hogy a szőlészeti és borászatra vonatkozólag nálunk népszerű előadásokat tartson.

Azonban gazdasági egyetünk bizottsága célra vezetőbbnek tartotta azt, ha a nevezett tanár úrnak szőlőinket lehetőleg megmutatja, szüretelési, hordó- és borkezelési módunkkal megismerteti s ezek alapján oly népszerű előadást hallgathat meg, mely viszonyaink ismeretén alapulva, minket szőlőművelésünk és borászatunk árny- és fényoldalával megismertet s megtanít bennünket a tudomány által is helyesnek ismertet lankadatlanul követni, s a hibásat kérelhetlenül kiirtani.

E megállapodás folytán a bizottság két nap alatt körülvezette a tanár urat szőlőkertjeink kiválóbb helyein s hisszük, hogy ez által úgy neki, mint magának oly élvezetet szerzett, melyet egyhamar feledni nem lehet; mert bár nem tagadható, hogy szőlőink némely része a 150—200 évi használat folytán már helyenként kimerülni kezd, mégis úgy a silányabb, mint a jobb talaj oly szorgalmas művelést tanúsít, hogy ez előtt — ha nem felel is meg mindenben a tudomány mai kívánalmának — mindenki meghajolni kénytelen.

Igaz, hogy e szorgalom nem mindig a helyes irányban halad, így például: szorgalmasan trágyázzuk szőlőinket, de arra nem figyelünk, hogy homokos talajunkat a szőlő már eléggé megkötvén, azt e célból éretlen trágyával trágyázni nemcsak nem kell, de káros is, mert ez az angy is heves földet még hevesebbé teszi, tehát nemhogy elősegítene a szőlő tenyésztet, hanem inkább azt akadályozza.

Arra sem figyelünk, hogy a trágyát, melynek mint már mondtam érettnak kell lenni, miként alkalmazzuk? nálunk az a szokás, hogy a trágya a talajon egyszerűen széthintetik, s ez így nem jól van, mert az illó gázok, melyek a trágyának egyik lényeges termékenyítő alkatrészét képezik, az ily kezelés folytán megszabadulnak s a talajra nézve kárba vesznek. A trágyázás legjobb módja nálunk az, ha a szőlő betakarása után a trágyát a betakarás folytán készült árok fenekén végig elnyújtjuk s nyitáskor a földet erre ráhúzzuk; így a trágya sem erejében nem vesz, sem a törke tövéhez közel nem esik, azt tehát táplálja, de ki nem égetheti.

Mig itt nem helyes irányban halad szorgalmunk, addig az új ültetéseknel azt gyakran túlzottan is alkalmazzuk, nem tekintünk ugyan is a termő talaj mélységére, hanem a földet majd mindig 4 láb mélyen fordítjuk meg s ez által földünket több évre terméketlenné tesszük. Figyelemmel kell tehát lennünk mindig a termő talaj mélységére, s a hol ez 3 lábnyira leterjed, ott bátran lehet 3 láb mélyen fordítani; ott azonban, a hol ily mélységben már terméketlen réteg van, elég két, tőt kevesebb lábnyira is fordítani, s bizonyára mig e kevésbé mély fordítással használunk, addig ama nagyobb munkával csak árthatunk az ültetvénynek.

A bizottság pénteken délelőtt a vasút melletti szőlőknel kezdte meg működését s itt sikerültnek találta Molnár László tanár és Machleid gyógyszerész új ültetvényeit. Vizsgálódásait a budai hegyben folytatván, igen szépen műveltnek s rendkívül termékenynek találta Mihó J. szőlőjét.

A székfői hegyben minden megtekintett szőlő közt legszebben s valódi csinnal munkáltnak találta Fazekas János szőlőjét, mely ép és egészséges gyümölcsfáival is kitűnt. E szőlőben úgy éreztük magunkat, mintha egy szépen rendezett díszes salonba léptünk volna, oly rendezés és tiszta volt benne minden. Szépen, egyenlően van munkálva e hegyen Király szőlője is, mely Fazekaséhoz közel esik, s a talaj különbözőségére szép példát nyújt, mert itt már híre sincs a szép gyümölcsösnek, a talaj nem fának való. A szőlőfajokra nézve kitűnőnek tanáltatott Kovács József tszéki bíró úr róza szagos szőlője, mely mind izre, mind zamatra felülmulthatatlan s én a küszöbön levő termény-kiállítás első díját előre is megszavazom e szőlőfajnak. Igen izes, édes szőlő még az ő piros gyöngy-szőlője (chasselas rouge) is.

Bár nem a szőlőművelés körébe tartozik, de ritkaságánál fogva mégis említést érdemel Héjjas bátyánk nagy nyárfája, melynek derekát hár munkának is dolgot adott körülölelni, s melyen, dacára vastagsága, magassága és 75 évének, száraz ág nem látható.

A Ballószögben megtekintettük Csókás József gyümölcsfaültetvényét, mely azonban csak a rá fordított szorgalom s a nemes fajok sokfélesége miatt érdemel említést, mert sajnálattal győződünk meg arról, hogy a talaj nem fának való, s így a reá fordított fáradság kárba veszett. Nem hagyha-

tom említés nélkül azt sem, hogy itt találtunk szelid gesztenye-(maroni)fát is, mely magról tenyésztve eleven színben, gazdagon fejlődik s reményt nyújt, hogy alkalmas helyen e gyümölcsfaj határunkban is meghonosítható.

A haleszi szőlőkre megjegyzem, mikép azt kisebb birtokosaik legtöbbnyire önmaguk művelik, s ott, hol ez valóban megtörténik, sem rossz fajú, sem meddő tökéket nem találtunk. Itt különösen úr. Farkas Jánosnak bőtermő és korán érett, részint tökében, részint felelesztve munkált török-szőlője (sárga plavec) tűnt ki, s említést érdemel Kovács József arany-szőlője is, s itt örömmel tapasztaltuk, hogy ez utóbbi maga ojtja szőlőjét s abból a rossz fajokat már ki is irta.

Kitűntek még Pósta Pál nemes gyümölcsfái is, s általában el lehet mondani, hogy a haleszi szőlők a gyümölcsfák non plus ultráit tüntetik elő; több fa van, melynek területi átmérője 9 öl hosszú, igen kár, hogy ez évben szűken termettek.

A haleszi szőlők arra tanítottak meg bennünket, hogy e hely elődeink által igen szerencsésen szemeltetett ki, mert mind a szőlő-, mind a gyümölcsfákra nézve talaja nagyon kedvező, mi azon ohajtásra vezet, vajha a két Halesz közt fekvő nagyon silány erdő kisebb részekben magánosoknak eladatnék, hogy idővel ebből is szép szőlő és gyümölcsös válhasson. Ajánlom ez ohajt város atyái komoly figyelmébe.

A csáktornyai hegyben megtekinté a bizottság nagy. Csikai Imre úr szőlőjét is s itt lehetetlen, hogy a tudomány mai színvonalán álló s valódi szakértelemmel keresztülvitt szőlőművelés előtt kalapot ne emeljünk. Követésre eléggé nem ajánlható például szolgálhat az, hogy itt elkülönítve műveltetnek mindazon szőlőfajok, melyek a tudomány által mint legjobbak ismertettek el.

Az ültetvények legidősbike még csak 6 éves s leginkább az itt honos fekete kadarka és fehér szőlőlől áll és pedig még itt vegyesen, bár szintily idős az elkülönítve ültetett bogdáni dinka pászta is. Ezeket kívül a szintén külön művelt fajok közt felemlítendő még a szlankamenka, kövi dinka (nálunk hibásan bakatornak nevezetik), olasz rizling, fekete burgundi, kovácsi fehér, szagos gyöngyszőlő, zöld dinka, oportó, gömbölyű szagos, a furmint és a fehér chasselas (blanc); a lugasokban pedig a nemesebb lugas és szagos szőlőfajok vannak összegyűjtve.

Nevezetes, hogy az e szőlőt művelő s részben ültető kapás Pataki Ambrus e különböző fajú nemes szőlőket mind ismeri és egyenként megnevezni képes. Úgy látszik, a kecskeméti kapások eljárhatnának hozzá szőlőművelést tanulni.

Megtekintette még a bizottság Gyenes Imre úr szőlőjét is, hol a fajok elkülönítésére már szintén szép törekvés tapasztalható; a körutat itt egy kis barátságos vacsora fejezte be, melyet a jelen volt kecskeméti borsos gazdák buzgalma borkóstolással kötött egybe. A borok közt legjobbnak találtatott Kovács József tszéki bíró úr saját termelésű 1872-ki bakator, helyesebben kövi dinka bora, melyre nézve Gábor József úr is akként nyilatkozott, hogy: nem hitte volna, mikép Kecskeméten ily bor teremjen.

Vasárnap délután a tanár úr, megigérve, mikép a helyszínén tapasztaltakról írásban fog nyilatkozni, a borászatról tartott népszerű előadást, melyet más cikkben talál ismertette a figyelmes olvasó.

Közép-Európa fejedelmi fája és családja.

Hamuz Istvánról.

Minden időben birt az emberiség érzékel, hogy megcsodálja némely fák szépségét, nagyságát, magas korát. Bizonyággal szolgál erre, hogy a kereszténység elterjedése előtt Európában otthonos pogány vallások kiváló figyelemben részesítették a fákat; a vad népeknél ma napság is számtalan vallási gyakorlat fűződik a nagyobb fákhoz; de ma a művelt ember — menten bár a gyermekes előítéletektől — szinte némi megdöbbenéssel tekint egyes fa-óriásokra fel. Ezt azonban a növényvilágnak e nagymérvűen fejlett alakjai legtöbb esetben terjedelmük vagy koruknak köszönhetik, mert lehetetlen volt, hogy azok óriási tér és időbeli méreteivel szemben csekélyisége érzetere ne jusson az ember, és az aegyptusi gúlákra alkalmazott közmondást: „Minden retteg az időtől, csak a piramisok ejtik magát az időt is rettegésbe“, ez élő szerves piramisokra ne vigye át.

Azon tekintélyes és mellette festői külső, az 1000 évet meghaladó életkor, a sokféle használhatóság, valamint a történelmi emlékek, melyek a tölgy (quercus) nemes alakjához fűződnek, általános érdeket kölcsönöznek világrészünk ez ősi fajának, erdőink e fejedelmének. A tölgy már a legrégebbi iratokban az erő, hűség és kitartás jelképe gyanánt említettik. Absalom, mint a bibliából ismeretes, egy tölgynek ágain maradt függve hosszú hajánál fogva. A görögöknél Zeüsnek volt a tölgy szentelve, a dodonai jóshelyen tölgyek sejtették a jövőbe pillantani

ohajtó ember sorsát, s ha meghallgatta az emberek atyja a hozzá intézett kérelmet, jóakarólag susogtak az oraculum tölgyeinek lombjai; miért is áldozatok történtek a dodonai tölgyek alatt és körtánczok rendeztetek. Az Argo hajónak jós-árbozca szinte Dodona tölgyeiben nőtt. H. W. Stoll szerint minden tölgynek külön nymphája (dryas) volt, ki nek élete a neki szánt tölgy virulásától függött, miért is e fa különös kiméletben részesült. A rómaiaknál Jupiteré volt a tölgy, a germánoknál Thor vagy Donar dörgő és villámló istené, meglehet, azon okból volt e fa ezen „fulgurator“ isteneknek szentelve, mivel — mint Humboldt és Lichtenstein gyakran megfigyelték — tiszser is előbb csap a villám a tölgybe, mint a szomszédos bükkfába, ha azzal keverten jön elő. Legörömeztőbb áldoztak a germánok terebély tölgyek alatt. Ilyen volt azon geismari a Weser mellett Hessenben, melyet a németek apostola Bonifác a VIII. század elején ledöntetett és belőle keresztény kápolnát emelt. Még a gyimbora (élsődi fagyöngy, viscum album) is, mely ritkán települ a tölgyre, csak ezen esetben birt a druidák-nál fontossággal. Fehérbe öltözött pap metszette ezt le arany sarlóval a holdújság 6-ik napján és készített italt belőle, mely arra volt hivatva, hogy termékenységet eszközöljön minden teremtménynél és ellenszerül szolgáljon minden mérlegnek. A hitel-vesztett fagyöngyön most már, miután dicsősége a druidákkal együtt szállt sirba, csak a lépkészítők könyörülnek és a rigók, de ez utóbbiak is csak önvészedelemkre. Tölgyfa alatt jöttek össze a németek tanácskozni, annak lombjaiból viseltek koszorút, mely még ma is az érdem és kitüntetés jelvénye, miért is meg van a maga szerepe a czél-lövészeti- és egyéb népi ünnepeknél, valamint a katonaság ünnepélyeinél.

Figyelemre méltó J. Bader Karlsruhei levéltári tanácsos és történetirónak nézete, ki „Das Badische Land und Volk (Freiburg 1853—1856.)“ című munkájában azt vitatja, hogy nem a tölgy, hanem a hársfa volt a németek őseinek kedvenc fája. „A tölgyfa, úgymond, inkább a keleti és északi népeknél állott tiszteletben s mint német nemzeti fa leginkább a Denis és Klopstockféle bárdus dalok által kapott fel. A németek ősei mindenütt hársat ültettek udvaraik, falvaik, városaik előtt, váraikban, vásár- és temetkező helyeiken, egyházaik és kápolnaik előtt, mesgyéikben és minden más helyen, melyet az utókor előtt emlékkessé akartak tenni. A hársnak széles, árny- és illatdús lombzata alá gyűltek játékra a gyermekek, ott zengte el dalait az énekes, ott szivott friss levegőt a családapa övéinek körében, ott hozták törvényes ítéleteiket a kerületi, udvari bírák és határgrófok. A hárs alatt*) e kitétel áll mindenütt a régi okmányok, krónikák, költemények és mondákban. Hárs alatt ölte meg Siegfried, a Nibelungen hőse, a sárkányt és hársfa alatt rabolta el Laurin törpe a stíriai Dietliebnek szép nővérét. A hársból nyerte Lindau város nevét és hársfás czimerét, miután hajdan, midőn a szigeten még csak egy nőkolostor állott, az apácák és zarándokok kedveért a zárda hársakkal ültetett körül, miért is az a „Hársak alatti Miasszonyunkhoz“ neveztetett el. Az ulmiak, midőn III. Konrád a guelfhatalom legyőzése után a lerontott várost újra helyre állítá, temetőjüket emlékül hársakkal ültették körül, mik közül néhány még 1538-ban is állott. A széles, árnydús, édes és hűs hársfát, a lágy és teljes-zöld hárslevelet megéneklik a legjelesb régi német költők, mint Walther von der Vogelweide, Wolfram von Eschenbach, Gottfried von Strassburg és a szerelemdalosok, kiknek énekeikben a tölgyfáról s a tölgylomb-ról semmi említés sincs, mig a hárs leggyakrabban szerepel. A hárslevél szivded alaka s belső zöld voltaért jelvényül is használtatott. Mint ilyen átment a czimerekbe, festvényekbe, játzókártákra és ruhákba, sőt fegyverek és házi eszközök díszítették vele. Jelvénye volt a földművelő s marhatenyésztő földbirtokos szabad szállásának, mig a tölgyfa a földbirtokok nélküli szolgálk állapotát jelölé.“ (Folytatása következik.)

A zene hatása és a hang származása.

(Felolvasatott nőközönség előtt Nagy-Váradon.)

Korunk sajtáságos, mondhatnám, éles ellentéteket képes minden téren fölmutatni. Egy részről észre vehetjük korunk jellemző tulajdonságai között a legvastagabb anyagiasságot, mely a jólét előteremtésére fölhasznál minden eszközt, föláldoz mindent, még magát a becsületet is; más részről látjuk a szellemi ügyek iránti magas érdeklődést. A hit régen nem képezte oly heves küzdelmek okát, mint jelenleg; a tudomány igazságait soha mohóbb vágygyl nem fürkészték, mint napjainkban, s a meglevő pozitív ismeretek általános elterjedése soha oly örvendetesen nem haladt, mint korunkban.

E legutóbb említett áramlatnak egyik jelensége, hogy többen a nők közül is, meg nem elégedve a

*) Rákóczy György erdélyi fejedelem levelein is ez olvasható: „Datum Zboroviae sub centum filiis.“ (Kelt Zborón a 100 hársfa alatt.)